

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 6CoP/15/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5117225904
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 04. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Yvetta Dzugasová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2019:5117225904.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Yvetty Dzugasovej a členov JUDr. Jany Urbanovej a Mgr. Anny Mihálikovej, v právnej veci navrhovateľky (matky): Y. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom R. XXXX/XX, XXX XX A., zastúpená JUDr. Ivanom Mikloškom, advokátom, so sídlom Q. XX, XXX XX A. a otca: Y. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom L. XXXX/X, XXX XX A., zastúpený spoločnosťou JUDr. Chlapík, s.r.o., so sídlom Sládkovičova 13, Žilina, IČO: 47 232 072, za účasti maloletej N. Y., nar. XX.XX.XXXX, zastúpenej kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Žilina, o určenie otcovstva k maloletemu dieťaťu a vo veci úpravy práv a povinností rodičov k maloletemu dieťaťu, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Okresného súdu Žilina č.k. 45Pc/4/2017-109 zo dňa 06.11.2018, takto

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Žilina č.k. 45Pc/4/2017-109 zo dňa 06. 11. 2018 vo výrokoch o výživnom na maloletú N. Y., nar. XX.XX.XXXX, zameškanom výživnom (výroky III., IV.) a trovách konania (výrok VI.) z r u š u j e a v tejto časti vec v r a c i a súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Vo zvyšnej časti t.j. vo výrokoch I., II. a V. (o určení otcovstva, o výchove maloletej a o úprave styku) zostáva rozsudok Okresného súdu Žilina č.k. 45Pc/4/2017-109 zo dňa 06. 11. 2018 n e d o t k n u t ý .

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd určil, že otcom maloletej N. Y., nar. XX.XX.XXXX, je Y. V., nar. XX.XX.XXXX (výrok I.). Maloletú N. zveril do osobnej starostlivosti matky, ktorá bude maloletú v bežných veciach zastupovať a spravovať jej majetok (výrok II.). Súčasne otcovi uložil povinnosť prispievať na výživu maloletej N. výživným vo výške 50,00 Eur mesačne s účinnosťou od 01.01.2017 vždy do 15-teho dňa v mesiaci vopred k rukám matky dieťaťa (výrok III.). Zameškané výživné v celkovej sume 1.100,00 Eur povolil otcovi splácať v mesačných splátkach vo výške 50,00 Eur splatných spolu s bežným výživným, so splatnosťou prvej splátky počnúc právoplatnosťou rozsudku pod následkom straty výhody splátok (výrok IV.). Styk otca s maloletou neupravil (výrok V.). Nárok na náhradu trov konania nepriznal žiadnemu z účastníkov (výrok VI.).

2. Z dôvodov napadnutého rozsudku vyplýva, že matka návrhom doručeným konajúcemu súdu dňa 24.08.2017 žiadala, aby súd určil otcovstvo k maloletej N. Y., nar. XX.XX.XXXX, maloletú zveril do jej výlučnej osobnej starostlivosti s právom maloletú zastupovať a spravovať jej majetok a otcovi uložil povinnosť platiť výživné na maloletú sumou 250,00 Eur mesačne od 01.01.2017 vždy do 15-teho dňa v mesiaci vopred k rukám matky. Zameškané výživné za obdobie od 01.01.2017 žiadala od otca splácať v mesačných splátkach vo výške 100,00 Eur spolu s bežným výživným pod hrozbou straty výhody splátok. Súčasne žiadala náhradu trov konania.

3. Na skutkové závery, ktoré vyplynuli z vykonaného dokazovania okresný súd aplikoval ustanovenia zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine v platnom znení (ďalej Zákon o rodine), predovšetkým § 62 ods. 1 až 3, § 75 ods. 1, § 77 ods. 1, § 84 a § 94 ods. 1 v spojení s § 232 ods. 3 a 4 CSP.

4. Uviedol, že otec uznal výsledky znaleckého posudku, v na základe ktorého súd určil otcovstvo k mal. N.. Vzhľadom na súhlasné prejavy rodičov maloletého dieťaťa, ale aj výsledky vykonaného dokazovania a záujem mal. dieťaťa zveril mal. N. do výlučnej osobnej starostlivosti matky.

5. Okresný súd k zisteným pomerom oboch rodičov uviedol, že aktuálne matka je na rodičovskej dovolenke a jej príjem pozostáva z rodičovského príspevku vo výške 213,20 Eur. Matka pred nástupom na materskú, resp. rodičovskú dovolenku pracovala v Slovenskej sporiteľni, a.s. Vzhľadom na zhoršený zdravotný stav dieťaťa má v tejto súvislosti zvýšené výdavky na dieťa. S maloletou býva u svojej matky, ktorá jej finančne vypomáha pri starostlivosti o dieťa. Otec je dlhodobo nezamestnaný. Za rok 2018 preukázal príjem vo výške 108,69 Eur mesačne (priemerný čistý mesačný príjem, pozn. odvol. súdu), ktorý má zo závislej činnosti vykonávanej v rozsahu 4 hodiny týždenne pre spoločnosť VTRCO, s.r.o. v Žiline. Okrem toho otec preukázal čestným vyhlásením, že sa stará o svokru (onkologický pacient vyžadujúci 24-hodinovú starostlivosť), čo mu v podstate bráni zamestnať sa. Náklady súvisiace so starostlivosťou o domácnosť a dve deti znáša jeho manželka, ktorá má slušný príjem. Otec je podielovým spoluvlastníkom ornej pôdy o výmere cca 260 m² v podiele 1/3-iny v kat. úz. N. a rozostavaného rodinného domu v kat. úz. N.. Na tomto základe okresný súd uložil otcovi povinnosť platiť mal. dieťaťu výživné vo výške 50,00 Eur mesačne od 01.01.2017 (od narodenia dieťaťa). Súčasne poznamenal, že v prípade zmeny pomerov (ktorejkoľvek zo strán) je možné podať návrh na úpravu výšky výživného. Pripustil, že náklady na maloleté dieťa (v čase rozhodovania súdu vo veku 1 rok a 10 mesiacov) prevyšujú rodičovský príspevok matky, zároveň však musel prihliadať na schopnosti, možnosti a majetkové pomery otca. S ohľadom na skutočnosť, že otec na výživu maloletej N. od narodenia, t.j. od 01.01.2017 vôbec neprispieval, okresný súd v súlade s návrhom matky a súhlasom otca rozhodol aj o zameškanom výživnom za obdobie od januára 2017, t.j. za 22 mesiacov, ktoré vyčíslil vo výške 1.100,00 Eur. S ohľadom na okolnosti hodné osobitného zreteľa, povolil otcovi nedoplatok na výživnom v sume 1.100,00 Eur splácať v splátkach po 50,00 Eur mesačne splatných spolu s bežným výživným so splatnosťou prvej splátky počnúc právoplatnosťou rozsudku. Výšku splátok považoval za primeranú zisteným pomerom otca a pre prípad omeškania čo i len s jednou splátkou rozhodol o strate výhody splátok (§ 232 ods. 4 CSP).

6. Na rozhodnutie o trovách konania aplikoval ust. § 52 a § 58 CMP, keďže u žiadneho z účastníkov nezistil dôvody pre priznanie nároku na náhradu trov konania.

7. Proti výrokom III. a IV. rozsudku súdu prvej inštancie v zákonom stanovenej lehote podala odvolanie navrhovateľka, z dôvodov porušenia jej práva na spravodlivý proces, nesprávnych skutkových zistení a následne nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 b/, f/, h/). Navrhla, aby odvolací súd napadnuté výroky rozsudku súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie. V dôvodoch podaného opravného prostriedku namietala, že v konaní nebolo relevantným spôsobom preukázané tvrdenie otca, že nemôže dosahovať príjem z dôvodu starostlivosti o svokru. Medzi listinami, s ktorými súd oboznámil účastníkov konania v rámci dokazovania, nebolo čestné prehlásenie, na ktoré poukazuje súd v odôvodnení napadnutého rozsudku v bode 9. S obsahom tejto listiny matka nebola oboznámená, čím v zmysle ustálenej judikatúry nepochybne došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces. Čestné prehlásenie zo strany otca bolo predložené až po vyhlásení dokazovania uznesením súdu za skončené. Nesprávny procesný postup súdu (činnosť/nečinnosť predchádzajúca vydaniu konečného rozhodnutia) znemožnil navrhovateľke aktívnu účasť na konaní v podobe realizácie jej procesných práv (rozhodnutie NS SR 1Cdo/6/2014, 3Cdo/38/2015). Poukázala na súvis práva na spravodlivý proces s princípmi právnej istoty, rovnosti účastníkov konania a kontradiktórnosti konania (rozhodnutie NS SR 2Cdo/92/2018). Uviedla, že pri stanovení výšky výživného súd vychádzal výlučne z nepodložených tvrdení otca. Skutočnosť, že otec je v evidencii uchádzačov o zamestnanie od 09.02.2015, nie je poberateľom dávok v hmotnej núdzi a podľa jeho tvrdenia nepoberá ani opatrovateľský príspevok na chorú svokru, vzhľadom k vysokému príjmu svojej manželky, preukazujú, že otec nie je nútený pracovať a o prácu nemá záujem. Napriek tomu, že matka preukázala, že sa o maloleté dieťa osobne stará, konkretizovala jeho odôvodnené potreby spojené s výživou, ošatením, bývaním, zvýšené náklady v súvislosti so zhoršeným zdravotným stavom (špeciálna strava, špeciálne ošatenie a obuv), okresný súd sa v napadnutom rozsudku absolútne s týmito skutočnosťami nevysporiadal, jej tvrdenia plne odignoroval, a keďže otec nemá záujem o styk s dieťaťom, všetky náklady bude znášať matka. Pri určení výšky výživného uprednostnil (ničím nepreukázanú) starostlivosť otca maloletej o svokru pred potrebami maloletého dieťaťa, čo je v rozpore so záujmom maloletého

dieťaťa. Nezaoberal sa inou možnosťou starostlivosti o svokra. I napriek tomu, že v konaní bolo preukázané, že otec spoločne so svojou manželkou je bezpodielovým spoluvlastníkom rozostavaného rodinného domu a pozemkov v kat. úz. N. zapísaných na LV č. XXXX a podielovým spoluvlastníkom v 1/3-ine nehnuteľností v kat. úz. N. zapísaných na LV č. XXXX, absolútne neprihliadol na tieto skutočnosti. Nevysporiadal sa ani so skutočnosťou, že v čase podania návrhu na začatie konania bol otec podielovým spoluvlastníkom v 1/2-ici nehnuteľností - rodinný dom súp. č. XXXX a pozemkov v kat. úz. N. (správne má byť kat. úz. A., poznám. odvol. súdu) zapísané na LV č. XXXX, pričom tieto nehnuteľnosti účelovo previedol darovacou zmluvou v roku 2018 na svoju matku, nepochybne v snahe dosiahnuť platenie vyživovacej povinnosti v čo najnižšej miere. Matka poukázala, že otec je vo veku 41 rokov, plne spôsobilý pracovať bez akéhokoľvek obmedzenia a na trhu práce v regióne Žilinského okresu je dostatok voľných pracovných pozícií vhodných pre otca, pri ktorých by mohol dosahovať primeraný zárobok, aby mohol uspokojiť potreby mal. dieťaťa v plnom rozsahu. Súd má povinnosť prihliadať aj k zjavne nevyužitým schopnostiam povinného rodiča (získovanie tzv. potenciality príjmov), pretože pre určenie výšky vyživovacej povinnosti nie je smerodajné, aký príjem rodič v skutočnosti dosahuje, alebo či vôbec pracuje, ale to, čo je objektívne možné, aby zarobil s ohľadom na svoj vek, zdravotný stav, kvalifikáciu, odbornosť, nadanie, vedomosti, pracovné skúsenosti a podobne. Prvoradou povinnosťou rodiča je zabezpečiť výživu svojich detí a usmerňovať svoje pracovné a životné aktivity tak, aby plnenie tejto povinnosti nebolo ohrozené. Skutočnosti uvádzané otcom, ktoré mu bránia pracovať, nemôžu byť pri posudzovaní potenciality jeho príjmov na ťarchu a v neprospech maloletého dieťaťa, nakoľko starostlivosť o starého, resp. chorého človeka majú zabezpečovať v prvom rade jeho deti, sekundárne prostredníctvom opatrovateľskej služby, resp. iným spôsobom. Výšku určených splátok zameškaného výživného považovala za neprimerane nízku, v rozpore s potrebami mal. dieťaťa, umožňujúcu otcovi uhradiť zameškané výživné až do 22 mesiacov. Matka zabezpečovala všetky náklady od narodenia maloletého dieťaťa i napriek tomu, že otec si bol nepochybne vedomý svojho otcovstva, toto popieral a na jeho výživu vôbec neprispieval.

8. Otec vo vyjadrení k odvolaniu navrhol rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť. Potvrdil všetky v ňom uvedené skutočnosti ohľadom zistení jeho pomerov. Zdôraznil, že s manželkou sa vzájomne dohodli, že on prevezme starostlivosť o domácnosť a o svokra, ktorá je onkologickým pacientom a ZŤP s obmedzenou schopnosťou pohybu (čo pretrváva od roku 2014) a matke maloletej nebola táto skutočnosť neznáma, túto nenamietala, preto vzhľadom na zdravotný stav svokry nepovažoval jej svedeckú výpoveď za potrebnú. Dodatočne súdu (len na potvrdenie už ním viackrát uvádzaného tvrdenia) predložil lekárske správy a čestné prehlásenie svokry o jeho pomoci a starostlivosti. Preto tvrdenie matky v odvolaní, že nemala možnosť sa oboznámiť s touto novou skutočnosťou - dôkazom, je nedôvodné. Matka o tejto skutočnosti mala vedomosť aj preto, že bola rodinnou priateľkou manželky otca a ich spoločnú domácnosť navštevovala, kde sa stretla aj so svokrou. Postupom súdu nedošlo teda k žiadnemu porušeniu ktoréhokoľvek čiastkového práva na spravodlivý proces účastníka konania a naplneniu odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. b/ CSP. Za zavádzajúce považoval aj tvrdenie matky, že súd pri stanovení výživného vychádzal „výlučne“ z nepodložených tvrdení otca. Súd v tomto smere vykonal dostatočné dokazovanie. Nakoľko nemal žiaden iný príjem a nepoberal ani opatrovateľský príspevok, nemal čo deklarovať. Matka zvýšené výdavky na maloletú nijakým spôsobom konkrétne nedeklarovala (pokladničné doklady, prípadne iné), uviedla len zoznam výdavkov, s ktorými sa ani súd nestotožnil a považoval ich za nadhodnotenú a neprimeranú vekú a odôvodneným potrebám maloletého dieťaťa. Zdravotný stav maloletého dieťaťa nijakým spôsobom nespochybňuje, avšak podľa jeho názoru ide o bežné ochorenie, alergickú reakciu organizmu na podnety vonkajšieho a vnútorného prostredia, prejavujúcu sa suchými fľáčkami na tvári a krku, pri doporučení premasťovania pokožky a atopickú životosprávu. Matka žiadnym spôsobom nepreukázala vážny zdravotný stav maloletej, nevyhnutné diétne stravovanie príp. že by sa domáhala priznania príspevkov zo štátu na diétne stravovanie, resp. iných príspevkov. Pokiaľ ide o jeho majetok, matka uvádza zavádzajúce informácie. Rodinný dom, ktorého je spoluvlastníkom, je doposiaľ nedostavaný a neobývateľný v dôsledku nedostatku finančných prostriedkov a na LV č. XXXX je evidovaná len prístupová cesta (parcela KNC č. 1086/3, KNC č. 1094/5) k rodinnému domu, kde sú podielovými spoluvlastníkmi vo výške 1/3. Bol podielovým spoluvlastníkom vo výške 1/2 nehnuteľnosti evidovanej na LV č. XXXX v kat. úz. A. (nie N.), a to rodinného domu súpisné č. XXXX postaveného na parcele KNC č. 4886/133 spolu s parcelami KNC č. 4886/133, KNC 4886/168 na základe darovacej zmluvy od matky Y. V.. Jeho matka po problémoch v jeho rodine (manželská nevera a nemanželské dieťa) sa domáhala vrátenia predmetných nehnuteľností, čo akceptoval a darované nehnuteľnosti matke vrátil. Z dôvodu

nedostatočnej znalosti urobil tak darovacou zmluvou, avšak nie s úmyslom vyhnúť sa vyživovacej povinnosti. Táto okolnosť by mu povinnosť platiť výživné nijakým spôsobom neumožňovala.

9. Matka v odvolacej replike zotrvala na dôvodoch odvolania, nakoľko otec vo svojom vyjadrení k odvolaniu neuviedol žiadne nové a zásadné skutočnosti. Je zrejmé, že okresný súd neposkytol náležitú ochranu právam a oprávneným záujmom maloletého dieťaťa. Z morálneho hľadiska je zarážajúce, že otec sa vyhýba vyživovacej povinnosti voči vlastnej dcére, resp. sa ju snaží minimalizovať z dôvodu starostlivosti o svokru. Nesprávnosť posúdenia zistených skutočností vytkol aj v tej súvislosti, že súd absolútne neskúmal, či otec nie je schopný aj v prípade starostlivosti o svokru vykonávať zárobkovú činnosť i vo väčšom rozsahu, napr. či nemôže zárobkovú činnosť vykonávať v popoludňajších zmenách, t. j. v čase, keď jeho manželka už nepracuje.

10. Kolízny opatrovník sa k odvolaniu navrhovateľky nevyjadril.

11. Vyššie uvádzané vyjadrenia účastníkov spojené s podaním odvolania boli v zmysle § 374 CSP doručené všetkým účastníkom konania. V priebehu odvolacieho konania neboli doručené súdu prvej inštancie ani odvolaciemu súdu ďalšie vyjadrenia účastníkov konania vo veci.

12. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), bez nariadenia pojednávania postupom podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario a § 2 ods. 1 CMP, preskúmal rozsudok okresného súdu v časti napadnutej odvolaním s tým, že odvolacími dôvodmi nie je viazaný (§ 66 CMP) a podľa § 389 ods. 1 písm. b/, c/ CSP v spojení s § 391 ods. 1 CSP a § 2 ods. 1 CMP rozsudok okresného súdu vo výroku o výživnom, zameškanom výživnom (výroky III. a IV.) a v závislom výroku o trovách konania (výrok VI.) zrušil a v tejto časti vrátil vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Vo zvyšnej časti zostal rozsudok okresného súdu nedotknutý.

13. V zmysle § 107 CMP sa konanie vo veciach určenia rodičovstva (určenie otcovstva) podľa § 105 písm. b/ CMP začína len na návrh. S týmto konaním je zo zákona spojené konanie o úprave výkonu rodičovských práv a povinností a výžive maloletého. V prípade, ak sú napadnuté odvolaním iba výroky o výkone rodičovských práv a povinností a o výžive, výrok o určení otcovstva nadobúda právoplatnosť a do odvolacieho konania pokračuje iba konanie vo veci starostlivosti súdu o maloletého.

14. V nadväznosti na dôvody odvolania matky odvolací súd po preskúmaní rozsudku v napadnutej časti i konania, ktoré mu predchádzalo, dospel k záveru, že odvolanie matky je v plnom rozsahu dôvodné.

15. Podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane/účastníkovi, aby uskutočňovala/-l jej/-mu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom.

16. Právo na spravodlivý proces je v Ústave Slovenskej republiky garantované v jej siedmom oddiele druhej hlavy (čl. 46 až čl. 50) a je primárnym ústavným východiskom pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov verejnej moci Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie jeho ochrany, a tým aj ústavnoprávnym východiskom zákonných úprav jednotlivých aspektov práva na súdnu a inú právnu ochranu. Priestor pre ňu vytvára čl. 46 ods. 4 ústavy, podľa ktorého podmienky a podrobnosti o súdnej a inej právnej ochrane ustanoví zákon. Aplikačným ústavnoprávnym limitom je čl. 51 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sa možno domáhať práv podľa čl. 46 ústavy len v medziach zákonov, ktoré toto ustanovenie vykonávajú (napr. I. ÚS 56/01, I. ÚS 1/03, I. ÚS 226/03). Základné právo na súdnu ochranu garantované v čl. 46 ods. 1 ústavy zaručuje každému právo na prístup k súdu a právo na určitú kvalitu súdneho konania pred nezávislým a nestranným súdom, t. j. právo na spravodlivý proces (napr. IV. ÚS 233/04, IV. ÚS 95/07). Ústavný súd pri svojej rozhodovacej činnosti opakovane zdôrazňuje, že základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nemožno interpretovať ako právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami, resp. s jeho právnymi názormi. Neúspech v súdnom konaní nemožno automaticky považovať za porušenie základného práva. Podľa judikatúry ústavného súdu (IV. ÚS 345/09) základné právo na súdnu ochranu je základným právom na spravodlivý proces, ktoré tvorí jeden z významných princípov právneho štátu (čl. 1 ods. 1 ústavy). Právo na spravodlivý proces je subjektívne verejné právo každého účastníka právom upraveného konania voči štátu (jeho orgánom), ktorého podstata spočíva v tom, že štát je povinný zabezpečiť každému právo na spravodlivý výsledok konania.

17. Obsah základného práva na spravodlivý proces je pomerne zložito štruktúrovaný a ako to potvrdzuje aj judikatúra ústavného súdu, patrí do neho viacero samostatných subjektívnych práv a princípov, ktoré sú buď konkrétne (verejnoscť konania, konanie bez zbytočných prieťahov, právo na nezávislý a nestranný súd), alebo v zásade abstraktné (riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia, predvídateľnosť rozhodnutia, zákaz svojvoľného postupu súdu a ďalšie). Ako už bolo uvedené, základné právo na spravodlivý proces je najvýznamnejším interpretačným hľadiskom pre všetky procesné poriadky ustanovené zákonom. Z toho vyplýva ústavná povinnosť každého všeobecného súdu vykladať a používať procesné normy, ktoré sú obsahom procesných poriadkov ustanovených zákonom v súlade s princípmi a s obsahom základného práva na spravodlivý proces. Okrem toho je táto interpretácia a aplikácia povinná rešpektovať princíp materiálneho právneho štátu, a teda materiálne chápanie spravodlivosti tak, ako to je vyjadrené v čl. 1 ods. 1 ústavy.

18. Z ust. § 220 CSP vyplýva, že v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca/navrhovateľ domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný/otec a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán/účastníkov, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

19. To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry ESLP. Judikatúra tohto súdu teda nevyžaduje, aby na každý argument strany/účastníka, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 09. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

20. Rovnako sa Ústavný súd Slovenskej republiky vyjadril k povinnosti súdov riadne odôvodniť svoje rozhodnutie aj v náleze III. ÚS 119/03-30. Ústavný súd už vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03).

21. Treba zdôrazniť, že odôvodnenie rozhodnutia má odrážať obsah vykonaného dokazovania, súd je povinný ho riadne vyhodnotiť a následne vyvodiť z neho príslušné právne závery. Ak súd prijme skutkové a právne závery, ktorých vysvetlenie v odôvodnení rozhodnutia nedáva jasný obraz o všetkých podstatných otázkach, potom jeho rozhodnutie trpí vadou, ktorá musí viesť nevyhnutne k zrušeniu rozsudku.

22. Preštudovaním spisového materiálu odvolací súd zistil, že navrhovateľka sa domáhala určenia otcovstva a úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k mal. N. Y., nar. XX.XX.XXXX.

23. Okresný súd sa pri zisťovaní skutočného stavu veci a určení výživného dôsledne neriadil zákonnými ust. § 62 a § 75 ods. 1 Zákona o rodine citovaných v napadnutom rozhodnutí, záver svojho rozhodnutia založil na dôkaze, ktorý v konaní nevykonal a svoje závery (výšku výživného) riadne a presvedčivo neodôvodnil v zmysle § 220 ods. 2 CSP. Z odôvodnenia tejto časti napadnutého rozsudku nie je zrejmé ako sa súd vysporiadal s podstatnými tvrdeniami navrhovateľky a jej právnymi argumentami a akými úvahami sa spravoval pri ich právnom posúdení.

24. Zmyslom výživného je zabezpečiť prispievanie druhého z rodičov (ktorý sa o dieťa osobne nestará) na zabezpečenie potrieb dieťaťa. Výživné je opakujúce sa mesačné peňažné plnenie, ktoré má spotrebný charakter a ktoré je povinný platiť rodič, ktorému dieťa nie je zverené do osobnej starostlivosti. Okrem bežného výživného (určeného na úhradu mesačných potrieb dieťaťa) môže tiež súd rozhodnúť o povinnosti niektorého rodiča prispievať na sporenie dieťaťa, ak to odôvodňujú pomery (výživné na

tvorbu úspor § 63 ods. 3 Zákona o rodine). V súvislostiach súdnej veci považoval krajský súd za potrebné zdôrazniť, že základné pravidlá pre určenie výšky výživného na dieťa vyplývajú z ust. § 62 a nasl. Zákona o rodine. Konkrétna výška výživného je ovplyvňovaná faktormi jednak na strane dieťaťa, jednak na strane povinného rodiča. Aplikčná prax vymedzila odôvodnené potreby dieťaťa ako náklady spojené s výživou, ošatením, bývaním, starostlivosťou o zdravie, ako aj náklady súvisiace so vzdelaním, výchovou, kultúrnym a športovým vyžitím a záujmami. Odôvodnené potreby je nevyhnutné individualizovať z hľadiska konkrétnych potrieb, ktoré sú závislé od zdravotného stavu dieťaťa, od jeho veku, duševnej a telesnej vyspelosti, povolania a podobne. V zásade platí, že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov. Budú to teda potreby pravidelné, nepravidelné a náhodné. Odôvodnené potreby sú ohraničené schopnosťami, možnosťami, majetkovými pomermi povinného, ako aj vymedzením rozsahu výživného pri jednotlivých druhoch vyživovacej povinnosti. Na strane povinného (rodiča) sa preskúmavajú schopnosti, možnosti, majetkové pomery. Zjednodušene povedané faktické príjmy a výdavky povinného. Snaha povinného vyhnúť sa vyživovacej povinnosti, resp. ju znížiť je zo zákona eliminovaná tým, že pri určovaní jej výšky súd neprihliadne len na jeho skutočné príjmy, ale je možné vychádzať aj z jeho potenciálnych príjmov, teda príjmov, ktoré by mal, resp. mohol dosahovať pri existencii objektívne preukázaných skutočností (vek, stupeň dosiahnutého vzdelania a jeho zameranie, zdravotný stav, schopnosti, prax, dopyt na trhu práce a pod.). V zmysle § 75 ods. 1 veta druhá Zákona o rodine na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprímerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie. Súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť (§ 62 ods. 5 Zákona o rodine); prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará (§62 ods. 4 veta prvá Zákona o rodine).

25. Súd prvej inštancie pri svojej rozhodovacej činnosti nepostupoval dôsledne v súlade s vyššie citovanými zákonnými zásadami. Odvolací súd dáva do pozornosti súdu prvej inštancie, že v osobitných konaniach upravených v Civilnom mimosporovom poriadku je súd povinný zistiť skutočný stav veci (§ 35CMP) a pri uplatnení vyšetrovacej zásady (§36 CMP) si vytvoriť podklad pre svoje rozhodnutie. Matka konkretizovala jednotlivé výdavky na mal. N. v prílohe návrhu na začatie konania (č.l. 8 spisu, dieťa malo v tom čase 8 mesiacov) ako aj vo svojej výpovedi na pojednávaní (osobitná strava, oblečenie z biobavlny). Tieto tvrdenia okresný súd uviedol len v ich súhrne vo výške 590 Eur s akcentom na ich zvýšenie kvôli zdravotnému stavu mal. dieťaťa bez bližšieho vyhodnotenia ich primeranosti a dôvodnosti a iné náklady matky mal. dieťaťa napr. na bývanie nezisťoval. Okresný súd mal k dispozícii potvrdenia lekára o zdravotnom stave mal. dieťaťa (č.l. 42, 102 súdneho spisu), o týchto sa v odôvodnení rozhodnutia ani nez zmienil, a preto nie je zjavné, či zhoršený zdravotný stav mal. dieťaťa má vplyv na rozsah vyživovacej povinnosti. Na strane povinného rodiča (otca), ktorý je dlhodobo nezamestnaný (od 09.02.2015) bez nároku na dávky v hmotnej núdzi a opatrovateľský príspevok sa súd uspokojil len s potvrdením o jeho príjme zo závislej činnosti za rok 2018, podľa ktorého priemerný čistý mesačný príjem za obdobie 01-09/2018 je vo výške 108,69 Eur (č.l. 100 súdneho spisu). U otca, ktorý je v produktívnom veku, bez zistenia zdravotných problémov a obmedzení, nezisťoval aké má vzdelanie, pracovné skúsenosti z hľadiska možností jeho uplatnenia na trhu práce a absentujú zistenia o možnosti vychádzať z potencionalneho príjmu. Napriek zisteniam, že otec je spoluvlastníkom spolu so svojou manželkou nehnuteľností - rozostaveného rodinného domu vo výške 1/1 a pozemkov vo výške 1/3 zapísaných na LV č. XXXX a XXXX kat. úz. N., okres A. (č.l. 39, 40 súdneho spisu) a v čase podania návrhu bol podielovým spoluvlastníkom nehnuteľností - rodinného domu a pozemkov vo výške 1 zapísaných na LV č. XXXX kat. úz. A., okres A. (č.l. 37 súdneho spisu), ktoré počas konania previedol darovacou zmluvou na svoju matku, tieto skutočnosti vôbec nevzal do úvahy ako faktory, majúce vplyv na určenie výšky vyživovacej povinnosti. Pre vytvorenie celkového obrazu o pomeroch otca nezisťoval zárobkové a majetkové pomery jeho manželky a odôvodnené potreby spoločných dvoch detí.

26. Osobitne odvolací súd zdôrazňuje, že vyživovacia povinnosť rodiča k mal. dieťaťu má absolútnu prioritu. Je neprípustné, aby jeden z rodičov, na výživu ktorého je mal. dieťa odkázané, vytváral dojem, že on sám je odkázaný na výživu od manželky, resp. starostlivosť o inú osobu mu bráni sa riadne zamestnať. Uvedené dôvody nemožno akceptovať, pretože sú v rozpore s najlepším záujmom mal. dieťaťa. (čl. 5 Zákona o rodine) ako aj zásadou, že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni svojich rodičov.

27. Pokiaľ okresný súd pre záver o rozsahu určenej vyživovacej povinnosti na mal. dieťa prihliadol aj na tvrdenie, že otec mal. dieťaťa sa stará o svokru, čo vyžaduje 24- hodinovú starostlivosť, pochybil. Dôkazy preukazujúce uvedené tvrdenie (čestné prehlásenie svokry a lekárske potvrdenia o jej zdravotnom stave)

neboli vykonané procesne relevantným spôsobom (po ukončení dokazovania boli založené do súdneho spisu) a navyiac, uvedená skutočnosť bez skúmania širších súvislostí na strane otca nemôže byť bez ďalšieho na ťarchu mal dieťaťa, tj. negatívne ovplyvniť rozsah vyživovacej povinnosti otca.

28. Vyššie uvedené nedostatky v činnosti súdu spočívajúce v nedostatočnom zistení pre vec (určenia výživného) rozhodujúcich a určujúcich skutočností (najmä možnosti a schopnosti povinného rodiča z hľadiska určenia potenciality jeho príjmu aktuálne na trhu práce) ako aj nezhodnotenie zásadných zistení (odôvodnené potreby mal. dieťaťa aj s ohľadom na jeho zdravotný stav, majetkových pomerov na strane otca, vzdanie sa majetku otca) boli skutočnosťou, ktorá mala za následok, že rozhodnutie súdu prvej inštancie v jeho napadnutej časti, ktorým okresný súd uložil otcovi platiť na mal. N. výživné vo výške 50 Eur počnúc dňom 01.01.2017 bolo predčasné a následne nebolo riadne a presvedčivo odôvodnené. Z tohto dôvodu prijatý právny záver o vyživovacej povinnosti na mal. dieťa je nepreskúmateľný, nie je možné z neho vyvodiť, či zodpovedá odôvodneným potrebám mal. dieťaťa a súčasne schopnostiam, možnostiam a majetkovým pomerom povinného rodiča, teda že je v najlepšom záujme mal. dieťaťa.

29. Vyššie uvedené skutočnosti umožňujú prijať záver, že súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil a nevykonal potrebné dokazovanie a svojim procesným postupom znemožnil účastníkom konania, aby uskutočňovali im patriace procesné práva, čím došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Nesprávny postup súdu prvej inštancie v takomto rozsahu by nemal naprávať odvolací súd, ktorý je spravidla určený na to, aby náležite vykladal a aplikoval právo v opravných konaniach. Účelom fungovania opravného súdu je na kvalitatívne vyššej úrovni, na základe opravných prostriedkov preskúmať, či sa na súde prvej inštancie dosiahol účel Civilného mimosporového konania vyjadrený v článkoch 1, 4 a 6 CMP v spojitosti s čl. 46 a nasl. Ústavy, a nie nahrádzať podstatné pochybenia v postupe prvoinštančného súdu. Na základe vyššie uvedeného odvolací súd napadnutý rozsudok okresného súdu v rozsahu uvedenom vo výrokovej časti tohto uznesenia zrušil a v tejto časti mu vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

30. Pre úplnosť sa žiada uviesť, že procesný nedostatok spočívajúci v nevykonaní dôkazu zákonným spôsobom sám o sebe nemá takú intenzitu, aby bolo možné prijať záver o porušení práva procesnej strany na spravodlivý proces. Avšak v súvislosti s porušením práva navrhovateľky na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia odvolací súd nemal inú možnosť ako rozhodnutie súdu prvej inštancie v časti výživného na mal. dieťa zrušiť a v tejto časti vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

31. Súd prvej inštancie, viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 391 ods. 2 CSP) v ďalšom konaní pri uplatnení vyšetrovacej zásady doplní dokazovanie vo vyššie naznačenom smere, dôkazy vyhodnotí jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach a v kontexte aplikácie základných zásad pre určenie rozsahu vyživovacej povinnosti na dieťa, vyplývajúcich z ust. § 62 ods. 1 až ods. 5 a § 75 ods. 1 Zákona o rodine, opätovne rozhodne o vyživovacej povinnosti otca k mal. N. a svoje rozhodnutie odôvodní zákonom zodpovedajúcim spôsobom (§ 220 ods. 2 CSP). Následne konajúci súd v nadväznosti na rozhodnutie vo veci samej opätovne rozhodne aj o nároku na náhradu trov prvoinštančného konania, ako aj o nároku na náhradu trov tohto odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP v spojení s § 52 CMP).

32. Toto rozhodnutie senátu odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1 a 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 CSP).

Dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolania vo veciach, v ktorých možno začať konanie aj bez návrhu (§ 77 CMP).